

KESKKONNAMINISTEERIUM

EL puidumäärus – kas lisanduvad kohustused puidu turuletoojatele?

Taivo Denks

Keskkonnaministeeriumi metsaosakond

25.05.2012

Ettekande sisu

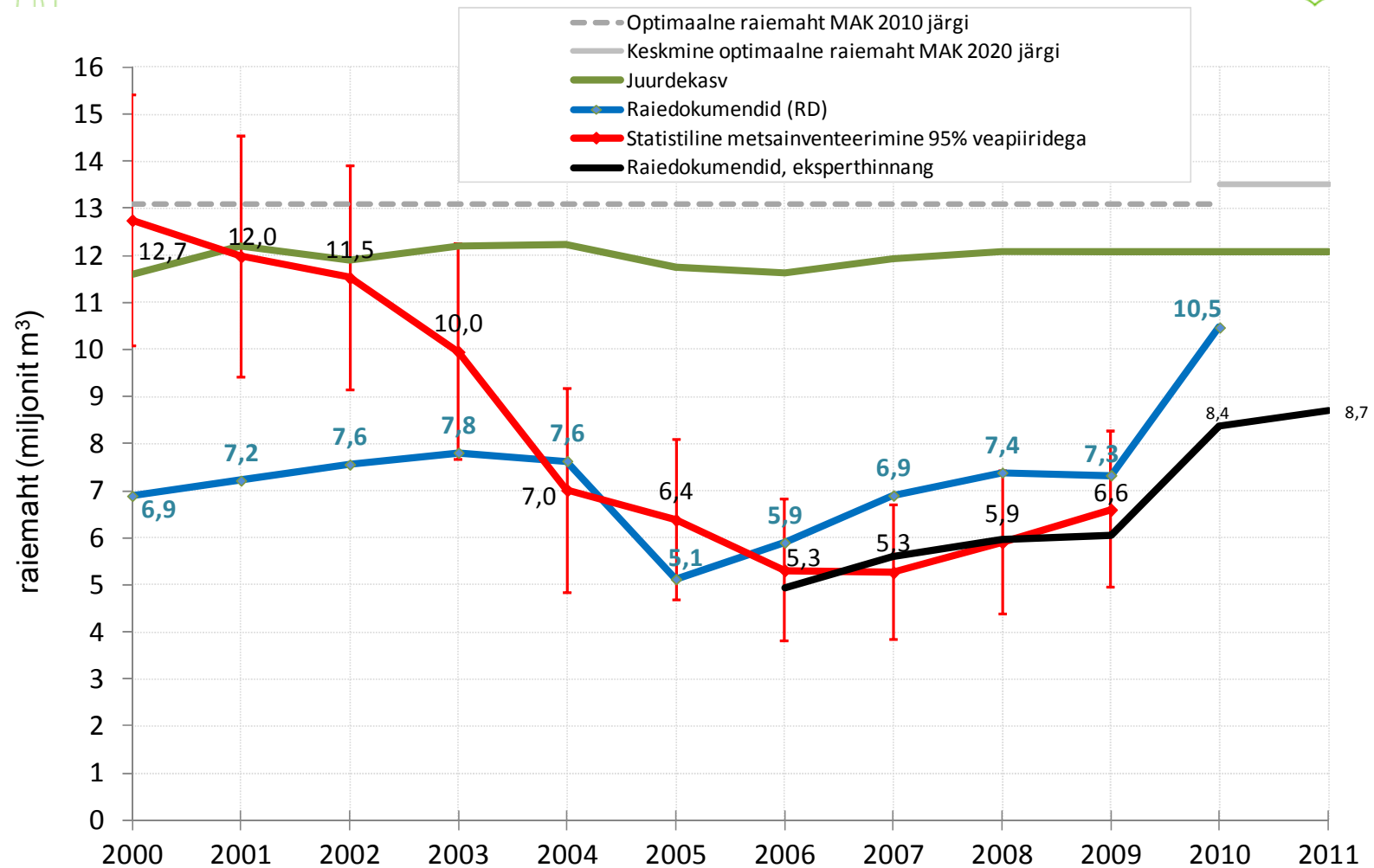
KESKKONNAMINISTEERIUM

- Hetkeolukord puiduturul
- EL puidumääruse taust ja eesmärk
- Määruse mõisted
- Kohustused osapooltele
- Nõuetekohase hoolsuse süsteem
- FLEGT-litsentsimissüsteem
- Kokkuvõtteks

Hetkeolukord puiduturul

KESKKONNAMINISTERIUM

Keskkonnateabe Keskus

Hetkeolukord puiduturul

KESKONNAMINISTEERIUM

- Eestis raiutakse viimastel aastatel ca 8,5 miljonit tm puitu
- Sellest ca 3,3 miljonit tm riigimetsast
- Füüsiliste ja juriidiliste isikute raiemaht jaguneb erametsades suures plaanis pooleks

Hetkeolukord puiduturul

KESKONNAMINISTEERIUM

- Füüsilisest isikust erametsaomanikke on Eestis maakatastri ja kinnisturegistri andmetel üle 90 000 ja juriidilisest isikust erametsaomanikke ca 4000
- Metsamaterjali liikumist Eestis reguleerib metsaseadus koos rakendusaktidega

Ümarpuidu import

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Ümarpuitu imporditi 2011. aastal 336 tuhat tm
- Sellest ca 94% Lätist
- Väljastpoolt EL imporditi ca 11 tuhat tm ümarpuitu (ca 3%)

Ümarpuidu import

KESKKONNAMINISTEERIUM

Ümarpuit	Kogus (tuhat tm)
Väljastpoolt EL	11
sh Venemaa Föderatsioon	6
sh Ukraina	5
EL - sisene	325
sh Läti	315
Kokku	336

Saematerjali import

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Kokku imporditi 2011. aastal ca 716 tuhat tm saematerjali
- Sellest 400 tuhat tm Venemaalt
- Kokku 442 tuhat tm väljastpoolt EL
- Ka näiteks Indoneesiast, Ghanast, Kamerunist, Malaisiast, Nigeeriast

Saematerjali import

KESKKONNAMINISTEERIUM

Saematerjal	Kogus t tm
Väljastpoolt EL	442
sh Venemaa Föderatsioon	400
EL - sisene	274
sh Läti	118
sh Soome	79
sh Rootsi	44
Kokku	716

EL puidumääruse taust

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus nr 995/2010, 20 oktoober 2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused
- Aluseks 2003. aastast pärinev metsaõigusnormide täitmise järelevalvet, metsahaldust ja puidukaubandust (FLEGT) käsitlev ELi tegevuskava

EL puidumääruse eesmärk

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Võidelda ebaseadusliku metsaraie ja sellega seotud kaubanduse vastu
- Takistada ebaseaduslikult üles töötatud puidu või sellest valmistatud puittoodete esmakordset laskmist EL siseturule
- Jõustub kõigis EL liikmesriikides 3. märtsil 2013

Mõisted

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Pädev asutus (PA) – liikmesriigi poolt määratud määruse kohaldamise eest vastutav asutus
- Järelevalveorganisatsioon (JO)– organisatsioon, kes on Euroopa Komisjoni poolt tunnustatud järelevalveorganisatsioonina
- Ettevõtja – mis tahes juriidiline või füüsiline isik, kes laseb puitu või puittooteid turule

Mõisted

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Kaupleja – iga füüsiline või juriidiline isik, kes äritegevuse käigus müüb või ostab siseturul juba siseturule lastud puitu või puittooteid
- Turulelaskmine - puidu ja puittoodete mis tahes esmakordne tarnimine siseturule nende turustamiseks või kasutamiseks ärilise tegevuse käigus, olenemata kasutatavast müügiviisist, tasu eest või tasuta

Liikmesriigi kohustused

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Määrata määruse kohaldamise eest vastutav pädev asutus
  - Eestis Keskkonnainspeksioon
- Esitada komisjonile kord kahe aasta tagant aruanne määruse kohaldamise kohta kahe eelneva kalendriaasta jooksul

Pädev asutus

KESKKONNAMINISTEERIUM

- viib korrapäraste ajavahemike järel läbi kontrole, et teha kindlaks, kas järelevalveorganisatsioonid täidavad neile seatud ülesandeid ning vastavad tunnustuse saamise aluseks olevatele nõuetele
- viib läbi kontrole, et teha kindlaks, kas ettevõtjad täidavad neile seatud nõudeid

Järelevalveorganisatsioon

KEERKORRANAMINISTEERIUM

- Peab saama tunnustatud Euroopa Komisjoni poolt järelevalveorganisatsioonina
- Nõuded järelevalveorganisatsioonile:
  - on juriidiline isik ja on liidus seaduslikult asutatud
  - omab asjakohaseid teadmisi ja on suuteline täitma talle seatud ülesandeid
  - tagab oma ülesannete täitmise ilma mis tahes huvide konfliktita

Järelevalveorganisatsioon

KEERKORRANAMINISTEERIUM

- säilitab ja hindab regulaarselt nõuetekohase hoolsuse süsteemi ning annab ettevõtjatele õiguse seda kasutada
- kontrollib oma nõuetekohase hoolsuse süsteemi korrakohast kasutamist selliste ettevõtjate poolt
- kui ettevõtja ei kasuta tema nõuetekohase hoolsuse süsteemi korrakohaselt, teavitab ettevõtjapoolse olulise või korduva rikkumise korral pädevaid asutusi

Kohustused ettevõtjale

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Puitu ja puittooteid turule lastes rakendavad ettevõtjad nõuetekohast hoolsust
- Iga ettevõtja säilitab ja hindab korrapäraselt oma nõuetekohase hoolsuse süsteemi (NHS), välja arvatud juhul, kui ettevõtja kasutab JO poolt loodud NHS-i
- NHS-i alusena võib kasutada siseriiklikus õiguses olemasolevat järelevalvesüsteemi ja mis tahes vabatahtlikku järelevalveahela mehhanismi, mis vastab määruse nõuetele

Kohustused kauplejale

KESKKONNAMINISTEERIUM

- peavad kogu tarneaahela ulatuses suutma kindlaks teha
  - puitu ja puittooteid tarninud ettevõtjad või kauplejad
  - vajaduse korral need kauplejad, kellele nad puitu ja puittooteid tarnisid
- säilitavad nimetatud teavet vähemalt viis aastat ning esitavad nõudmise korral selle pädevatele asutustele

Nõuetekohase hoolsuse süsteem

KEKKONNANIMITEERIUM

• Teave

- Ettevõtja peab tagama juurdepääsu teabele, mis kirjeldab puitu ja puittooteid, ülestöötamisriiki, kogust ja tarnija andmeid ning siseriiklike õigusaktide järgimist.
- Eestis on metsaseadusega tagatud metsamaterjaliga kauplemisel määrusega nõutud teabe olemasolu

Nõuetekohase hoolsuse süsteem

KEKKONEN MINISTRIUM

- Ohu hindamine

- Ettevõtjal tuleb nimetatud teabe põhjal ja arvestades määruses sätestatud kriteeriumeid hinnata ohtu, kas tema tarneahelas võiks olla ebaseaduslikku puitu.
- Eestis on metsaseadusega nõutud kasvava metsa raieks andmisel ja metsamaterjali võõrandamisel raieõiguse või metsamaterjali valdamise seaduslikkuse tõendamine

Nõuetekohase hoolsuse süsteem

KEKKONEN AMINISTERIUM

- Ohu vähendamine
  - Kui hindamine näitab, et tarneahelas on ebaseadusliku puidu oht, saab seda ohtu vähendada, nõudes puidu tarnijalt täiendavat teavet ja kontrolli.
  - Metsaseaduses on loetletud raieõiguse ja metsamaterjali valdamise seaduslikkust tõendavad andmed ja dokumendid

Siseriiklikus seadusandluses

KESKONNAMINISTEERIUM

• Metsaseaduse § 37

- Lg 1 Raieõiguse ja metsamaterjali võõrandamisel peab üleandja tõendama vastuvõtjale raieõiguse olemasolu või metsamaterjali valdamise seaduslikkust ja vastuvõtja seda kontrollima
- Lg 3 Raieõiguse olemasolu ja metsamaterjali valdamise seaduslikkust tõendavad andmed ja dokumendid
- Lg 6 ja 8 Raieõiguse ja metsamaterjali võõrandamisel sõlmitavas lepingus nõutavad andmed

Import väljastpoolt EL-i

KESIKONNAMINISTEERIUM

- Import – puittoodete vabasse ringlusse lubamine
- Tollis nõutav tollideklaratsioon ja fütosanitaarnõuetele vastavuse sertifikaat
- EL-ga partnerluslepingu sõlminud riigi puhul FLEGT-litsents
- Metsamaterjali veol peab vedajal olema kaasas metsamaterjali veoseleht
- Ettevõtjale rakenduvad NHS-I nõuded

FLEGT-litsentsimissüsteem

KEEKKONNAMIINISTEERIUM

- EN määrus nr 2173/2005, 20 detsember 2005, FLEGT-litsentsimissüsteemi kehtestamise kohta puidu impordi suhtes Euroopa Ühendusse
- Aluseks FLEGT tegevuskava
- Meede, mis peab tagama, et EL-l jõuaksid ainult sellised puittooted, mis on toodetud õiguspäraselt tootva riigi õigusakte järgides

FLEGT-litsentsimissüsteem

KEEKKONNAMIINISTEERIUM

- Litsentsimissüsteemi rakendatakse puitu tootvate riikidega sõlmitud partnerluslepingute kaudu
- FLEGT-litsents – saadetisele või turuosalisele antud dokument, mis tõendab, et saadeti vastab FLEGT-litsentsimissüsteemi nõuetele
- Turuosaline – isik, kes tegeleb metsamajanduse, puidutöötlemise või puittoodete kaubandusega

FLEGT-litsentsimissüsteem

KESTAVAMA MINISTEERIUM

- Litsentsi annab välja partnerriigi litsentse väljastav asutus
- Partnerriikidest eksporditud puittoodete import EL-I on lubatud ainult juhul, kui saadetisel on FLEGT-litsents
- Koos tollideklaratsiooniga esitatakse iga saadetise kohta ka FLEGT-litsents

Kokkuvõte

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Määrus jõustub 3. märtsil 2013
- Määrus on otsekohalduv, selle rakendamiseks ei ole vaja muuta siseriiklikku seadusandlust
- Määruse nõudeid peavad täitma kõik puidu ja puittoodetega kauplejad ja ettevõtjad

Kokkuvõte

KESKKONNAMINISTEERIUM

- Iga ettevõtja peab kasutama NHS-I
- NHS-i alusena võib kasutada siseriikliku seadusandluse nõudeid või mis tahes vabatahtliku järelevalveahela mehhanismi
- Määruse jõustumisega ei lisandu metsasektori ettevõtjatele oluliselt kohustusi – metsamaterjali päritolu peab jälgima ka täna!

Lingid

KESKKONNAMINISTEERIUM

- EL puidumäärus - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:295:0023:0034:ET:PDF>
- EUTR infoplatvorm - <http://www.eutr-platform.eu/en>
- FLEGT-litsentsimissüsteemi kehtestamine impordil - <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:347:0001:0006:ET:PDF>

Täna!

taivo.denks@envir.ee